

FNs konvensjon om flyktningers stilling

Vedtatt av De Forente Nasjoner 28. juli 1951

Innledning

De Høye Kontraherende Parter,

som tar i betraktning at de Forente Nasjoners Pakt og Verdenserklæringen om menneskerettighetene, vedtatt av de Forente Nasjoners generalforsamling 10. desember 1948, har fastslått det prinsipp at alle mennesker uten diskriminering skal nyte godt av grunnleggende rettigheter og friheter,

som tar i betraktning at de Forente Nasjoner ved flere anledninger har tilkjennegitt sin store interesse for flyktningene og har søkt i størst mulig utstrekning å sikre dem utøvelsen av disse grunnleggende rettigheter og friheter,

som tar i betraktning at det er ønskelig å revidere og kodifisere tidligere internasjonale overenskomster om flyktningers stilling, og ved hjelp av en ny overenskomst å utvide omfanget av den beskyttelse som ytes under slike overenskomster,

som tar i betraktning at innrømmelse av asyl kan påføre visse land uforholdsmessig store byrder, og at en tilfredsstillende løsning av et problem, hvis internasjonale natur og omfang er anerkjent av de Forente Nasjoner, derfor ikke kan oppnås uten gjennom internasjonalt samarbeid,

som uttrykker ønsket om at alle stater, i erkjennelse av flyktningeproblemets sosiale og humanitære karakter, vil gjøre alt hva det står i deres makt for å hindre at dette problem fremkaller et spent forhold statene imellom,

som tar til etterretning at de Forente Nasjoners Høykommissær for Flyktninger har fått i oppgave å føre tilsyn med anvendelsen av de internasjonale overenskomster om flyktningers beskyttelse, og som erkjenner at en effektiv koordinering av de tiltak som treffes for å løse dette problem vil avhenge av statenes samarbeid med høykommissæren,

er blitt enige om følgende:

Konvensjonen om flyktningers stilling

A. For denne konvensjons formål skal betegnelsen flyktning få anvendelse på enhver person som:

1. har vært betraktet som flyktning i henhold til avtalene av 12. mai 1926 og 30. juni 1928, eller etter konvensjonene av 28. oktober 1933 og 10. februar 1938, protokollen av 14. september 1939 eller den Internasjonale Flyktningeorganisasjons vedtekter.

Vedtak om ikke å godkjenne en person som flyktning, truffet av den Internasjonale Flyktningeorganisasjon under dens virksomhet, skal ikke være til hinder for at status som flyktning blir innrømmet personer som tilfredsstiller betingelsene i dette avsnitt punkt 2;

2. som følge av begivenheter som har funnet sted før 1. januar 1951 og på grunn av at han med rette frykter for forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, medlemsskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning, befinner seg utenfor det land han er borger av, og er ute av stand til, eller, på grunn av slik frykt, er uvillig til å påberope seg dette lands beskyttelse; eller som er statsløs og på grunn av slike begivenheter befinner seg utenfor det land hvor han har sin vanlige bopel, og som er ute av stand til eller, på grunn av slik frykt, er uvillig til, å vende tilbake dit.

Når det gjelder en person som har statsborgerrett i mer enn ett land, skal med betegnelsen det land som han er borger av forstås hvert av de land han er borger av, og en person skal ikke anses for å være uten beskyttelse av det land han er borger av, hvis han uten gyldig grunn som skyldes berettiget frykt, har forsømt å påberope seg beskyttelse hos et av de land han er borger av.

B. 1. Med ordene begivenheter som har funnet sted før 1. januar 1951, i artikkel 1, avsnitt A, skal, for denne konvensjons formål, forstås enten

a) begivenheter som har funnet sted i Europa før 1. januar 1951; eller

b) begivenheter som har funnet sted i Europa eller andre steder før 1. januar 1951; og hver kontraherende stat skal ved undertegningen, ratifikasjonen eller tiltredelsen av konvensjonen, avgi en erklæring om hvilken av disse betydninger skal være bestemmende for dens forpliktelser i henhold til denne konvensjon;

2. Enhver kontraherende stat som har valgt alternativ (a), kan når som helst utvide sine forpliktelser ved å godta alternativ (b) ved notifikasjon til de Forente Nasjoners generalsekretær.

C. Denne konvensjon skal ikke lenger ha anvendelse på en person som omfattes av bestemmelsene i avsnitt A, hvis:

1. han frivillig på nytt har søkt det lands beskyttelse som han er borger av; eller

2. han etter å ha mistet sitt borgerskap, frivillig har gjenervervet det; eller

3. han har ervervet nytt statsborgerskap og nyter beskyttelse av det land han er blitt borger av; eller

4. han frivillig på nytt har bosatt seg i det land han forlot, eller som han oppholdt seg utenfor på grunn av frykt for forfølgelse; eller

5. han ikke lenger kan nekte å nyte godt av det lands beskyttelse, i hvilket han har statsborgerrett, fordi de forhold som førte til at han ble anerkjent som flyktning ikke lenger er til stede.

Bestemmelsene i dette punkt skal dog ikke ha anvendelse på flyktninger som omfattes av denne artikkels avsnitt A, punkt 1, og som kan påberope seg tvingende grunner, i forbindelse med tidligere forfølgelse for å avvise beskyttelse fra det land i hvilket han har statsborgerrett;

6. han ikke er borger av noe land, og, på grunn av at de forhold som førte til at han ble anerkjent som flyktning ikke lenger er til stede, er i stand til å vende tilbake til det land hvor han tidligere hadde sin vanlige bopel.

Bestemmelsene i dette punkt skal dog ikke ha anvendelse på flyktning som omfattes av denne artikkels avsnitt A, punkt 1, og som kan påberope seg tvingende grunner i forbindelse med tidligere forfølgelse for å nekte å vende tilbake til det land hvor han tidligere hadde sin vanlige bopel.

D. Denne konvensjon skal ikke ha anvendelse på personer som for nærværende nyter beskyttelse eller bistand fra andre organer eller institusjoner under de Forente Nasjoner enn de Forente Nasjoners Høykommissær for Flyktninger.

Når slik beskyttelse eller bistand av en hvilken som helst grunn er bortfalt uten at vedkommende personers forhold er blitt endelig ordnet i henhold til de vedtak som er truffet av de Forente Nasjoners Generalforsamling om disse spørsmål, skal de uten videre ha krav på å nyte godt av denne konvensjons bestemmelser.

E. Denne konvensjon skal ikke ha anvendelse på personer som av de kompetente myndigheter i det land hvor de har bosatt seg, er innrømmet de rettigheter og plikter som er knyttet til statsborgerskap i vedkommende land.

F. Bestemmelsene i denne konvensjon skal ikke ha anvendelse på personer om hvem det er alvorlig grunn til å anta at de:

a) har gjort seg skyldig i en forbrytelse mot freden, en krigsforbrytelse eller en forbrytelse mot menneskeheten, således som disse forbrytelser er definert i de internasjonale avtaler som tar sikte på å gi bestemmelser om slike forbrytelser;

b) har gjort seg skyldig i en alvorlig ikke-politisk forbrytelse utenfor tilfluktslandet, før han fikk adgang til dette land som flyktning;

c) har gjort seg skyldig i handlinger som er i strid med de Forente Nasjoners formål og prinsipper.

* Norge har avgitt erklæring i henhold til del B. Se St.prp. nr. 135 (1952) og Multl. Tr. kap. V.2.

Artikkel 2 Alminnelige forpliktelser

Enhver flyktning har forpliktelser overfor det land hvor han befinner seg, hvilket særlig innebærer at han må rette seg etter det lover og bestemmelser og etter tiltak truffet for å opprettholde offentlig orden.

Artikkel 3 Ikke-diskriminering

De kontraherende stater skal anvende bestemmelsene i denne konvensjon på flyktninger uten forskjell på grunn av rase, religion eller hjemland.

Artikkel 4 Religion

De kontraherende stater skal innen sitt territorium innrømme flyktninger minst like gunstig behandling som den de gir sine egne borgere med hensyn til fri religionsutøvelse og frihet i spørsmålet om religionsundervisning for deres barn.

Artikkel 5

Rettigheter tilstått uavhengig av denne konvensjon

Intet i denne konvensjon skal gjøre inngrep i noen rettighet eller fordel som en kontraherende stat har innrømmet flyktninger uavhengig av denne konvensjon.

Artikkel 6

Uttrykket under samme forhold

For denne konvensjons formål betyr uttrykket under samme forhold at alle vilkår (også vilkår med hensyn til lengden av, og omstendigheter i forbindelse med opphold eller bopel) som vedkommende personer hadde måttet oppfylle for å nyte godt av en spesiell rettighet, hvis de ikke hadde vært flyktninger, må oppfylles av dem unntatt slike betingelser som de på grunn av sin stilling som flyktning ikke er i stand til å oppfylle.

Artikkel 7

Unntak fra gjensidighet

1. Med mindre denne konvensjon inneholder gunstigere bestemmelser, skal en kontraherende stat innrømme flyktninger samme behandling som den innrømmer utlendinger i sin alminnelighet.
2. Etter tre års bopel skal alle flyktninger innen de kontraherende staters territorium være unntatt fra vilkår om gjensidighet i vedkommende stats lovgivning.
3. Hver kontraherende stat skal fortsatt innrømme flyktningene de rettigheter og fordeler som de allerede hadde uansett gjensidighet på det tidspunkt da denne konvensjon trådte i kraft for vedkommende stat.
4. De kontraherende stater skal med velvilje overveie muligheten av uansett gjensidighet å innrømme flyktninger rettigheter og fordeler utover hva de er berettighet til i henhold til punktene 2 og 3, og å utvide unntak fra gjensidighet til å omfatte flyktninger som ikke fyller de i punktene 2 og 3 nevnte vilkår.
5. Bestemmelsene i punktene 2 og 3 får anvendelse både på de rettigheter og fordeler som er nevnt i denne konvensjons artikler 13, 18, 19, 21 og 22, og på rettigheter og fordeler som ikke er hjemlet ved denne konvensjon.

Artikkel 8

Unntak fra særlige tiltak

Når det gjelder særlige tiltak som måtte bli truffet mot fremmede statsborgeres person, eiendom eller interesser, skal de kontraherende stater ikke anvende slike tiltak mot en flyktning, som formelt er borger av vedkommende land, bare på grunn av slikt borgerskap. De kontraherende stater som på grunn av sin lovgivning er forhindret fra å anvende det generelle prinsipp som kommer til uttrykk i denne artikkel, skal i tilfelle gjøre unntak til fordel for slike flyktninger.

Artikkel 9

Midlertidige tiltak

Intet i denne konvensjon skal være til hinder for at en kontraherende stat, i krigstid eller i andre alvorlige og ekstraordinære situasjoner, overfor en bestemt person treffer slike midlertidige tiltak som den måtte anse påkrevet av hensyn til den nasjonale sikkerhet inntil vedkommende kontraherende stat kan avgjøre om vedkommende i virkeligheten er flyktning og om opprettholdelsen av slike tiltak i hans tilfelle er nødvendig av hensyn til den nasjonale sikkerhet.

Artikkel 10 Sammenhengende bopel

1. Er en flyktning under den annen verdenskrig blitt tvangsdeportert og overført til en kontraherende stats territorium og har bopel der, skal slikt tvunget opphold betraktes som lovlig bopel innen nevnte territorium.
2. Er en flyktning under den annen verdenskrig blitt tvangsdeportert fra en kontraherende stats territorium og er han, før denne konvensjons ikrafttreden, vendt tilbake dit i den hensikt å ta bopel der, skal hans opphold før og etter slik tvangsdeportering betraktes som et sammenhengende opphold i alle de tilfelle hvor de kreves sammenhengende bopel.

Artikkel 11 Sjømenn som er flyktninger

Når det gjelder flyktninger som regelmessig tjenstgjør på et skip som fører en kontraherende stats flagg, skal vedkommende stat stille seg velvillig til søknader om å få bosette seg på dets territorium, og likeledes til spørsmålet om å utstede reisedokumenter til dem, eller gi dem midlertidig oppholdstillatelse, særlig i tilfelle hvor dette kan hjelpe vedkommende flyktning til å skaffe seg varig opphold i et annet land.

Kapittel II. Alminnelige bestemmelser

Artikkel 12 Personrettslig stilling

1. En flyktnings personrettslige stilling skal avgjøres etter lovgivningen i det land hvor han har sitt hjemsted eller, i mangel av hjemsted, etter lovgivningen i det land hvor flyktningen har sin bopel.
2. En kontraherende stat skal anerkjenne de rettigheter som en flyktning tidligere har ervervet, og som er avhengig av hans personrettslige stilling, særlig rettigheter knyttet til ekteskap, om nødvendig under forbehold om iakttagelse av de former som denne stats lovgivning krever, forutsatt at den rettighet det gjelder er av den art at den ville blitt anerkjent av nevnte stats lovgivning, selv om vedkommende ikke var blitt flyktning.

Artikkel 13 Løsøre og fast eiendom

De kontraherende stater skal innrømme flyktninger gunstigst mulig behandling, og i ethvert tilfelle, ikke mindre gunstig behandling enn det i alminnelighet innrømmes utlendinger i

samme stilling, med hensyn til erverv av løsøre og fast eiendom og andre rettigheter som knytter seg hertil og til leiekontrakter og andre kontrakter vedrørende løsøre og fast eiendom.

Artikkel 14 Kunstnerisk og industrielt rettsvern

Når det gjelder rettigheter beskyttet av industrielt rettsvern såsom oppfinnelser, mønstre, modeller, varemerker, firmanavn, og rettigheter i litterære, kunstneriske og vitenskapelige verker, skal en flyktning i det land hvor han har sin vanlige bopel innrømmes den samme beskyttelse som innrømmes landets egne borgere. Innen enhver annen kontraherende stats territorium skal han innrømmes den samme beskyttelse som på vedkommende territorium innrømmes borgere av det land hvor han har sin vanlige bopel.

Artikkel 15 Foreningsrett

Med hensyn til upolitiske og ikke-erhvervsdrivende foreninger, samt fagforeninger skal de kontraherende stater innrømme flyktninger som lovlig oppholder seg på deres territorium den gunstigste behandling som under samme forhold innrømmes fremmede lands borgere.

Artikkel 16 Adgang til domstolene

1. Flyktninger skal ha fri adgang til domstolene i alle de kontraherende staters territorier.
2. En flyktning skal i den kontraherende stat hvor han har sin vanlige bopel, gis samme behandling som statsborgere i forhold som vedrører adgang til domstolene, deri innbefattet rettshjelp og fritagelse for å stille sikkerhet for saksomkostninger.
3. Med hensyn til de under punkt 2 omhandlede forhold, skal en flyktning i andre land enn det hvor han har sin vanlige bopel, innrømmes samme behandling som borgere av det land hvor han har sin vanlige bopel.

Kapittel III Erversmessig beskjeftigelse

Artikkel 17* Lønnet arbeid

1. De kontraherende stater skal, når det gjelder adgangen til å ta lønnet arbeid, innrømme flyktninger som lovlig bor på deres territorium den gunstigste behandling som innrømmes fremmede lands borgere under samme forhold.
2. I ethvert tilfelle skal restriksjoner for utlendinger eller utlendingers arbeid innført med henblikk på å beskytte det nasjonale arbeidsmarked, ikke ha anvendelse på en flyktning som allerede var fritatt fra disse på det tidspunkt da denne konvensjon trådte i kraft for vedkommende kontraherende stat, eller som oppfyller en av følgende betingelser
 - a) har hatt bopel i landet i minst 3 år;

b) har en ektefelle som er borger av det land hvor flyktningen har bopel. En flyktning kan ikke påberope seg denne bestemmelse hvis han har forlatt sin ektefelle;

c) har et eller flere barn som er borgere av det land hvor han har bopel.

3. De kontraherende stater skal med velvilje overveie å stille flyktninger likt med egne statsborgere i spørsmålet om adgang til lønnet arbeid, særlig hvor det gjelder flyktninger som har fått adgang til deres territorium i forbindelse med programmer for rekruttering av arbeidskraft eller innvandringsplaner.

* Norge har tatt forbehold til par. 1. Jfr. art. 42. Se St.prp. nr. 135 (1952) og Multl. Tr. kap. V.2.

Artikkel 18 Selvstendig ervervsvirksomhet

De kontraherende stater skal innrømme flyktninger, som lovlig oppholder seg på deres territorium, gunstigst mulig behandling, og i ethvert tilfelle ikke ugunstigere behandling enn den som innrømmes utlendinger i alminnelighet under samme forhold, med hensyn til å drive selvstendig ervervsvirksomhet i landbruk, industri, håndverk og handel og til å stifte handels- og industriselskaper.

Artikkel 19 Fri erverv

1. Hver kontraherende stat skal innrømme flyktninger, som lovlig bor på dets territorium, og som er i besittelse av diplomer anerkjent av statens kompetente myndigheter og ønsker å utøve et fritt erverv, den gunstigst mulige behandling, og i hvert tilfelle en behandling som ikke er ugunstigere enn den som under samme forhold innrømmes utlendinger i sin alminnelighet.

2. De kontraherende stater skal, så langt deres lover og forfatninger tillater det, gjøre sitt beste for at slike flyktninger skal kunne nedsette seg i territorier utenfor hovedlandet, for hvis internasjonale forhold de er ansvarlige.

Kapittel IV. Velferd

Artikkel 20 Rasjonering

Hvor det finnes et rasjoneringsystem, som gjelder for befolkningen i sin alminnelighet og som sikrer fordelingen av mangelvarer, skal flyktninger innrømmes samme behandling som statsborgere.

Artikkel 21 Boliger

Når det gjelder boligspørsmålet, skal de kontraherende stater, for så vidt det er ordnet ved lover og bestemmelser eller er undergitt kontroll av offentlige myndigheter, innrømme flyktninger som lovlig bor innenfor deres territorium, gunstigst mulig behandling og i ethvert tilfelle ikke ugunstigere enn den som under samme forhold innrømmes utlendinger i sin alminnelighet.

Artikkel 22 Offentlig undervisning

1. De kontraherende stater skal innrømme flyktninger samme behandling som statsborgere med hensyn til undervisning i de lavere skoler.
2. De kontraherende stater skal innrømme flyktninger gunstigst mulig behandling, og i ethvert tilfelle ikke ugunstigere behandling enn den som under samme forhold innrømmes utlendinger i sin alminnelighet, med hensyn til undervisning i andre enn de lavere skoler, og særlig med hensyn til adgang til studier, godkjenning av vitnesbyrd, diplomer og grader fra utenlandske læresteder, ettergivelse av gebyrer og avgifter og tildeling av stipendier.

Artikkel 23 Offentlig forsorg

De kontraherende stater skal innrømme flyktninger som lovlig bor innenfor deres territorium samme behandling som statsborgere med hensyn til offentlig forsorg.

Artikkel 24 Arbeidslovgivning og sosialtrygd

1. De kontraherende stater skal innrømme flyktninger som lovlig bor innenfor deres territorium samme behandling som statsborgere med hensyn til følgende forhold:
 - a) for så vidt disse forhold er ordnet ved lover eller bestemmelser eller er undergitt administrative myndigheters kontroll: lønninger, herunder familietillegg hvor slike utgjør en del av lønnen, arbeidstid, overtidsordninger, betalte fridager, restriksjoner vedrørende hjemmearbeid, lavalder for beskjeftigelse, lærlingeforhold og faglig opplæring, arbeidsforhold for kvinner og ungdom og adgangen til å nyte godt av kollektive avtaler;
 - b) sosialtrygder (lovbestemmelser vedrørende arbeidsulykker, yrkessykdommer, rettigheter for mødre, sykdom, invaliditet, alder, dødsfall, arbeidsløshet, familieforsørgelse og ethvert annet forhold som, i henhold til vedkommende lands lover eller bestemmelser, er dekket av en sosialtrygd), med følgende begrensninger:
 - (i) det kan treffes spesielle ordninger vedrørende bevaring av ervervede rettigheter og rettigheter som er under opptjening.
 - (ii) bopellandets lover eller bestemmelser kan foreskrive særlige ordninger vedrørende ytelser og delytelser som i sin helhet dekkes av offentlige midler, og vedrørende ytelser som innrømmes personer som ikke oppfyller de betingelser for betaling av innskudd som er fastsatt for tilståelse av vanlig pensjon.

2. Retten til erstatning i forbindelse med en flyktnings død som følge av arbeidsulykke eller yrkessykdom skal ikke påvirkes av det forhold at den erstatningsberettigede har bopel utenfor den kontraherende stats territorium.

3. De kontraherende stater skal la flyktninger nyte godt av overenskomster som er, eller i fremtiden måtte bli, avsluttet mellom dem vedrørende bevarelsen av sosialtrygdrettigheter som er ervervet eller som er under opptjening, så sant vedkommende flyktning oppfyller de betingelser som er fastsatt for statsborgere i de stater som har inngått angjeldende overenskomster.

4. De kontraherende stater vil stille seg velvillig til spørsmålet om, så vidt mulig, å la flyktninger nyte godt av liknende overenskomster som til enhver tid måtte være i kraft mellom de kontraherende stater og ikke-kontraherende stater.

Kapittel V. Administrative tiltak

Artikkel 25 Administrativ bistand

1. Når en flyktnings utøvelse av en rett normalt ville kreve bistand fra et fremmed lands myndigheter til hvem han ikke kan henvende seg, skal de kontraherende stater på hvis territorium han er bosatt, sørge for at slik bistand blir ytet ham av deres egne myndigheter eller av en internasjonal myndighet.

2. Den myndighet eller de myndigheter som er nevnt under punkt 1, skal utstede eller la utstede under deres kontroll til flyktninger slike dokumenter og attester som normalt utstedes til utlendinger av eller gjennom deres hjemlands myndigheter.

3. Således utstedte dokumenter og attester skal tre istedenfor de offisielle dokumenter som utstedes til utlendinger av eller gjennom deres hjemlands myndigheter, og skal, i mangel av bevis for det motsatte, stå til troende.

4. Med forbehold om de særregler som måtte bli gjort gjeldende for ubemidlede, skal det kunne oppkreves gebyrer for de her omhandlede tjenester, men disse gebyrer skal være rimelige og svare til dem som kreves av landets egne statsborgere for liknende tjenester.

5. Bestemmelsene i denne artikkel får ingen virkning for artiklene 27 og 28.

Artikkel 26 Bevegelsesfrihet

Hver kontraherende stat skal tilstå flyktninger som lovlig oppholder seg på dets territorium, rett til å velge bopel og til fritt å bevege seg innenfor dets territorium, dog med forbehold om slike bestemmelser som måtte være gitt anvendelse på utlendinger i sin alminnelighet i samme stilling.

Artikkel 27 Identitetspapirer

De kontraherende stater skal utstede identitetspapirer til enhver flyktning som befinner seg på deres territorium og som ikke er i besittelse av et gyldig reisedokument.

Artikkel 28 Reisedokumenter

1. De kontraherende stater skal utstede reisedokumenter til flyktninger som lovlig bor på deres territorium, for at de skal kunne foreta reiser utenfor territoriet, med mindre tvingende hensyn til nasjonal sikkerhet og offentlig orden er til hinder for det, og vedlegget til denne konvensjon skal ha anvendelse på slike dokumenter. De kontraherende stater kan utstede slikt reisedokument til enhver annen flyktning på deres territorium; de skal spesielt stille seg velvillig til spørsmålet om å utstede slikt reisedokument til flyktninger på deres territorium som ikke er i stand til å skaffe seg reisedokument fra det land de har sin vanlige bopel.

2. Reisedokumenter, som er utstedt til flyktninger av partene i tidligere internasjonale overenskomster i henhold til disse, skal av de kontraherende stater anerkjennes og behandles på samme måte som om de hadde vært utstedt i henhold til denne artikkel.

Artikkel 29 Offentlige avgifter

1. De kontraherende stater skal ikke pålegge flyktninger andre eller høyere avgifter, gebyrer eller skatter av noen art, enn dem som under lignende forhold er, eller vil bli, pålagt deres egne statsborgere i samme stilling.

2. Det i punkt 1 anførte skal ikke være til hinder for å anvende på flyktninger lover og bestemmelser vedrørende gebyrer for utstedelse av administrative dokumenter, herunder identitetspapirer, til utlendinger.

Artikkel 30 Formuesoverføring

1. Hver kontraherende stat skal i samsvar med sine lover og bestemmelser tillatte flyktninger å overføre formuesverdier, som de har brakt inn i landet, til et annet land hvor de har fått innreisetillatelse for å bosette seg.

2. Hver kontraherende stat skal ta under velvillig overveielse søknader fra flyktninger om tillatelse til å overføre formuesverdier, hvor de enn måtte befinne seg, som er nødvendig for deres bosetning i et annet land som de har fått adgang til.

Artikkel 31 Flyktninger som ulovlig oppholder seg i tilfluktslandet

1. De kontraherende stater skal ikke straffe flyktninger, som er kommet direkte fra et område hvor deres liv eller frihet var truet i den i artikkel 1 omhandlede betydning, og som uten tillatelse kommer inn eller befinner seg på deres territorium, på grunn av deres ulovlige innreise eller opphold, forutsatt at flyktningene straks fremstiller seg for myndighetene og godtgjør at de har gyldig grunn for deres ulovlige innreise eller opphold.

2. De kontraherende stater skal ikke pålegge slike flyktninger andre begrensninger i bevegelsesfriheten enn dem som er nødvendige, og slike begrensninger skal bare stå ved makt inntil flyktningenes forhold i landet er ordnet eller de får adgang til et annet land. De kontraherende stater skal innrømme slike flyktninger en rimelig tid og alle nødvendige lettelser for å få adgang til et annet land.

Artikkel 32 Utvisning

1. De kontraherende stater skal ikke utvise en flyktning som lovlig oppholder seg på deres territorium medmindre det skjer av hensyn til den nasjonale sikkerhet eller den offentlige orden.

2. Utvisning av en slik flyktning kan bare skje i henhold til en avgjørelse truffet i de former som lovgivningen foreskriver. Medmindre tvingende sikkerhetshensyn er til hinder for det, skal flyktningen ha adgang til å fremlegge beviser for å renvaske seg, og til å appellere til og i dette øyemed la seg representere for den kompetente myndighet eller for en person eller personer spesielt utpekt av slik kompetent myndighet.

3. De kontraherende stater skal innrømme slik flyktning en rimelig tid til å søke lovlig adgang til et annet land. De kontraherende stater forbeholder seg retten til i denne tid å treffe slike interne tiltak som de måtte finne nødvendig.

Artikkel 33 Forbud mot utvisning eller avvisning

1. Ingen kontraherende stat må på noen som helst måte utvise eller avvise en flyktning over grensen til områder hvor hans liv eller frihet ville være truet på grunn av hans rase, religion, nasjonalitet, politiske oppfatning eller det forhold at han tilhører en spesiell sosial gruppe.

2. Denne bestemmelse skal dog ikke kunne påberopes av en flyktning som med rimelig grunn anses for en fare for det lands sikkerhet hvor han befinner seg, eller som har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for samfunnet i vedkommende land.

Artikkel 34 Erverv av statsborgerskap

De kontraherende stater skal så vidt mulig lette flyktningers assimilering og erverv av statsborgerskap. De skal særlig anstrenge seg for å påskynde behandlingen av søknader om statsborgerskap og så vidt mulig nedsette gebyrer og omkostninger i forbindelse med behandlingen av slike saker.

Kapittel VI. Gjennomførings- og overgangsbestemmelser

Artikkel 35 De nasjonale myndigheters samarbeid med de Forente Nasjoner

1. De kontraherende stater forplikter seg til å samarbeide med de Forente Nasjoners Høykommissariat for Flyktninger, eller med ethvert annet organ under de Forente Nasjoner som måtte etterfølge det, under utøvelsen av dets funksjoner og skal særlig lette oppfyllelsen av dets plikt til å føre tilsyn med anvendelsen av bestemmelsene i denne konvensjon.

2. For å sette Høykommissariatet, eller ethvert annet FN-organ som måtte etterfølge det, i stand til å avgi rapporter til de Forente Nasjoners kompetente organer, forplikter de kontraherende stater seg til i dertil egnet form å meddele dem de opplysninger og statistiske data de ber om vedrørende:

a) flyktningers stilling,

b) gjennomføringen av denne konvensjon,

c) lover, bestemmelser og forordninger som gjelder eller som senere måtte komme til å gjelde, for flyktninger.

Artikkel 36

Opplysninger om den nasjonale lovgivning

De kontraherende stater skal gi de Forente Nasjoners generalsekretær underretning om de lover og bestemmelser som de måtte vedta for å sikre gjennomføringen av denne konvensjon.

Artikkel 37

Forhold til tidligere overenskomster

Uten virkning for artikkel 28, punkt 2, skal denne konvensjon partene imellom, tre istedenfor avtalene av 5. juli 1922, 31. mai 1924, 12. mai 1926, 30. juni 1928 og 30. juli 1935, overenskomstene av 28. oktober 1933 og 10. februar 1938, protokollen av 14. september 1939 og avtalen av 15. oktober 1946.

Kapittel VII. Sluttbestemmelser

Artikkel 38

Bileggelse av tvister

Enhver tvist mellom partene i denne konvensjon vedrørende dens fortolkning eller anvendelse som ikke kan bilegges ved andre midler, skal på forlangende av en av partene i tvisten henvises til den Internasjonale Domstol.

Artikkel 39

Undertegning, ratifikasjon og tiltredelse

1. Denne konvensjon skal åpnes for undertegning i Genève 28. juli 1951, og skal deretter deponeres hos de Forente Nasjoners generalsekretær. Den skal være åpen for undertegning ved de Forente Nasjoners Europakontor fra 28. juli til 31. august 1951 og skal på nytt være åpen for undertegning ved de Forente Nasjoners hovedsete fra 17. september 1951 til 31. desember 1952.

2. Denne konvensjon skal kunne undertegnes av alle de Forente Nasjoners medlemsstater og likeledes av enhver annen stat, som har vært innbudt til å delta i den diplomatiske konferanse om flyktningers og statsløse personers stilling eller som av Generalforsamlingen er blitt oppfordret til å undertegne. Den skal ratifiseres og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres hos de Forente Nasjoners generalsekretær. 3. Denne konvensjon skal fra 28. juli 1951 kunne tiltres av de stater som er omtalt i punkt 2 i denne artikkel. Tiltredelse skjer ved deponering av et tiltredelsesdokument hos de Forente Nasjoners generalsekretær. Artikkel 40 Bestemmelser vedrørende territorial anvendelse 1. Enhver stat kan samtidig med underskriften, ratifikasjonen eller tiltredelsen erklære at denne konvensjon skal utvides til å gjelde alle eller noen av de territorier for hvis internasjonale forbindelser den er ansvarlig. Slik erklæring skal ha virkning a den tid konvensjonen trer i kraft for vedkommende stat.

2. På et hvilket som helst senere tidspunkt skal slik utvidelse skje ved underretning til de Forente Nasjoners generalsekretær, og den skal tre i kraft på den nittiende dag fra den dag de Forente Nasjoners generalsekretær mottar underretningen eller samtidig med konvensjonens ikrafttreden for vedkommende stat, hvis denne inntreffer senere.

3. Angjeldende stater skal overveie muligheten av å ta de nødvendige skritt med henblikk på å utvide anvendelsen av konvensjonen til å omfatte slike territorier, som konvensjonen ikke er gjort anvendelig på samtidig med undertegningen, ratifikasjonen eller tiltredelsen, under forbehold om samtykke fra slike territoriers regjeringer, hvor slikt samtykke av forfatningsmessige grunner er nødvendig.

Artikkel 41

Bestemmelser vedrørende forbundsstater

For forbundsstater eller stater som ikke er enhetsstater, gjelder følgende bestemmelser:

a) for så vidt angår de artikler i denne konvensjon, hvis gjennomføring henhører under forbundets lovgivningsmyndighet, skal forbundsregjeringens forpliktelser være de samme som dem der påhviler de parter som ikke er forbundsstater;

b) for så vidt angår de artikler i denne konvensjon, hvis gjennomføring henhører under lovgivningsmyndigheten i de enkelte stater, provinser eller kantoner, som ikke i henhold til forbundets konstitusjon er forpliktet til å gi de nødvendige lovregler, påhviler det forbundsregjeringen snarest mulig å gjøre de kompetente myndigheter i vedkommende stater, provinser og kantoner kjent med slike artikler med anbefaling om å treffe de nødvendige forføyninger.

c) en forbundsstat som er part i denne konvensjon skal, på anmodning fra enhver annen kontraherende stat gjennom de Forente Nasjoners generalsekretær, gi en redegjørelse for lovregler og praksis i forbundsstaten og delstatene vedrørende hvilken som helst bestemmelse i konvensjonen, som viser i hvilken utstrekning vedkommende bestemmelse er blitt gjennomført ved lov eller på annen måte.

Artikkel 42

Forbehold

1. Ved undertegningen, ratifikasjonen eller tiltredelsen kan enhver stat ta forbehold til konvensjonens artikler unntatt artiklene 1, 3, 4, 16 (1), 33 og 36 til 46 innbefattet.

2. Enhver stat som tar forbehold i henhold til denne artikkels punkt 1, kan når som helst tilbakekalle forbeholdet ved underretning herom til de Forente Nasjoners generalsekretær.

Artikkel 43 Ikrafttreden

1. Denne konvensjon skal tre i kraft på den nittiende dag fra dagen for deponeringen.

- [1967-01-31](#): Protokoll til konvensjonen om flyktningers stilling

Protokoll til konvensjonen om flyktningers stilling

Ikr. 4. oktober 1967.

Statene som står tilsluttet denne Protokoll,

som tar i betraktning at Konvensjonen om flyktningers stilling, vedtatt i Genève 28. juli 1951, (heretter omtalt som Konvensjonen), bare gjelder for de personer som er blitt flyktninger som følge av begivenheter som har funnet sted før 1. januar 1951,

som tar i betraktning at nye flyktningesituasjoner har oppstått siden Konvensjonen ble vedtatt og at vedkommende flyktninger derfor kanskje kan falle utenfor rammen av Konvensjonen,

som tar i betraktning at det er ønskelig at alle flyktninger som dekkes av definisjonen i Konvensjonen har samme status uavhengig av datogrensen 1. januar 1951, er blitt enige om følgende:

Artikkel I Alminnelig bestemmelse

1. Statene som står tilsluttet denne Protokoll forplikter seg til å anvende artiklene 2 til og med 34 i Konvensjonen på flyktninger som heretter definert.

2. For så vidt angår denne Protokoll skal betegnelsen flyktning, unntatt når det gjelder anvendelsen av punkt 3 i denne artikkel, bety enhver person som faller innenfor rammen av definisjonen i artikkel 1 i Konvensjonen som om ordene Som følge av begivenheter som har funnet sted før 1. januar 1951 og ... og ordene ... på grunn av slike begivenheter, i artikkel 1 A (2) var utelatt.

3. Denne Protokoll skal anvendes av medlemsstatene uten noen geografisk begrensning, med det unntak at eksisterende erklæringer, avgitt i overensstemmelse med Konvensjonens artikkel 1 B (1) (a) av stater som allerede er parter i Konvensjonen, skal gjelde også denne Protokoll hvis ikke erklæringene blir utvidet i henhold til artikkel 1 B (2) i Konvensjonen.

Artikkel II De nasjonale myndigheters samarbeid med de Forente Nasjoner

1. Statene som står tilsluttet denne Protokoll forplikter seg til å samarbeide med De Forente Nasjoners Høykommissariat for Flyktninger, eller det organ under De Forente Nasjoner som

måtte etterfølge det, under utøvelsen av dets funksjoner, og skal særlig lette dets plikt til å overvåke at bestemmelsene i denne Protokoll blir anvendt.

2. For å sette Høykommissariatet, eller det organ under De Forente Nasjoner som måtte etterfølge det, i stand til å utarbeide rapporter til de kompetente organer i De Forente Nasjoner, forplikter statene som står tilsluttet denne Protokoll seg til å gi disse organer på passende måte de opplysninger og statistiske data som ønskes, angående:

- a) flyktningenes forhold;
- b) iverksettelsen av denne Protokoll;
- c) lover, bestemmelser og resolusjoner angående flyktninger som er eller måtte bli satt i kraft.

Artikkel III Opplysninger om nasjonal lovgivning

Statene som står tilsluttet denne Protokoll skal underrette De Forente Nasjoners Generalsekretær om de lover og bestemmelser som de måtte vedta for å sikre anvendelsen av denne Protokoll.

Artikkel IV Bileggelse av tvister

Enhver tvist mellom statene som står tilsluttet denne Protokoll, vedrørende dens fortolkning eller anvendelse, som ikke kan bilegges ved andre midler, skal på anmodning av en av partene i tvisten henvises til Den Internasjonale Domstol.

Artikkel V Tiltredelse

Denne Protokoll er åpen for tiltredelse av alle stater som er parter i Konvensjonen, av enhver annen stat som er medlem av De Forente Nasjoner eller en av særorganisasjonene, eller som av De Forente Nasjoners Generalforsamling har mottatt innbydelse til å tiltre. Tiltredelse finner sted ved deponering av et tiltredelsesdokument hos De Forente Nasjoners Generalsekretær.

Artikkel VI Bestemmelser vedrørende forbundsstater

For forbundsstater eller stater som ikke er enhetsstater, gjelder følgende bestemmelser:

- a) for så vidt angår de artikler i Konvensjonen som kommer til anvendelse i overensstemmelse med artikkel I, punkt 1, i denne Protokoll og som faller inn under den føderale lovgivende myndighets lovgivende jurisdiksjon, skal forbundsregjeringens forpliktelser være de samme som dem som gjelder for medlemsstater som ikke er forbundsstater;

b) for så vidt angår de artikler i Konvensjonen som kommer til anvendelse i overensstemmelse med artikkel I, punkt 1, i denne Protokoll, og som faller inn under lovgivningsmyndigheten i de enkelte delstater, provinser eller kantoner, som i henhold til forbundets konstitusjon ikke er forpliktet til å treffe lovgivningstiltak skal forbundsregjeringen snarest mulig gjøre de kompetente myndigheter i vedkommende stater, provinser eller kantoner kjent med vedkommende artikler og anbefale dem gjennomført;

c) en forbundsstat som står tilsluttet denne Protokoll skal på anmodning av en annen medlemsstat gjennom De Forente Nasjoners Generalsekretær, gi en redegjørelse for forbundsstatens og delstatens lovregel og praksis vedrørende hvilken som helst bestemmelse i Konvensjonen som kommer til anvendelse i overensstemmelse med artikkel I, punkt 1, i denne Protokoll. Redegjørelsen skal vise i hvilken utstrekning vedkommende bestemmelse er blitt gjennomført ved lov eller på annen måte.

Artikkel VII Forbehold og erklæringer

1. Ved tiltredelsen kan en stat ta forbehold når det gjelder Protokollens artikkel IV og når det gjelder anvendelsen overensstemmende med artikkel I i denne Protokoll av alle bestemmelser i Konvensjonen unntatt bestemmelsene i artiklene 1, 3, 4, 16 (1) og 33. Forbehold tatt i henhold til denne artikkel av en stat som er part i Konvensjonen kan imidlertid ikke utvides til å omfatte flyktninger som Konvensjonen gjelder for.

2. Forbehold tatt i overensstemmelse med Konvensjonens artikkel 42 av stater som er parter i Konvensjonen, kommer til anvendelse i forhold til deres forpliktelser i henhold til denne Protokoll dersom forbeholdene ikke er tilbakekalt.

3. En stat som tar forbehold i overensstemmelse med punkt 1 i denne artikkel kan når som helst tilbakekalle forbeholdet ved en underretning herom til De Forente Nasjoners Generalsekretær.

4. Erklæringer som i henhold til Konvensjonens artikkel 40, punkt 1 og 2, er avgitt av en medlemsstat som tiltrer denne Protokoll, skal anses for å komme til anvendelse i forhold til denne Protokoll, hvis ikke en underretning om det motsatte gis av vedkommende stat ved tiltredelsen til De Forente Nasjoners Generalsekretær. Bestemmelsene i artikkel 40, punkt 2 og 3, og i artikkel 44, punkt 3, i Konvensjonen skal anses for mutadis mutandis å gjelde for denne Protokoll.

Artikkel VIII Ikrafttredelse

1. Denne Protokoll trer i kraft dagen for deponeringen av det sjette tiltredelsesdokument.

2. For stater som tiltrer Protokollen etter deponeringen av det sjette tiltredelsesdokument, skal Protokollen tre i kraft den dag vedkommende stat deponerer sitt tiltredelsesdokument.

Artikkel IX Oppsigelse

1. En medlemsstat kan når som helst si opp denne Protokoll ved å gi underretning herom til De Forente Nasjoners Generalsekretær.
2. En slik oppsigelse blir virksom for vedkommende medlemsstat ett år fra den dag De Forente Nasjoners Generalsekretær har mottatt oppsigelsen.

Artikkel X

Underretning fra De Forente Nasjoners Generalsekretær

De Forente Nasjoners Generalsekretær skal underrette statene som er omtalt i artikkel V ovenfor, om datoen for ikrafttredelse, tiltredelser, forbehold og tilbakekallelse av forbehold, såvel som om oppsigelser av denne Protokoll, og om erklæringer og underretninger i sammenheng med dette.

Artikkel XI

Deponering i arkivet i De Forente Nasjoners Sekretariat

En kopi av denne Protokoll, hvorav den kinesiske, engelske, franske, russiske og spanske tekst har samme gyldighet, undertegnet av Presidenten for Generalforsamlingen og av De Forente Nasjoners Generalsekretær, skal deponeres i arkivet i De Forente Nasjoners Sekretariat. Generalsekretæren vil tilstille bekreftede kopier herav til alle stater som er medlemmer av De Forente Nasjoner og til de andre statene som er nevnt i artikkel V ovenfor.